

Andrzej Blewiński

"Znaczenie nowej ewangelizacji dla duszpasterstwa młodzieży. Studium pastoralne", Jan Przybyłowski, Lublin 2001 : [recenzja]

Collectanea Theologica 71/4, 226-229

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

w celu szerzenia Ewangelii i zaprezentowania pozycji Kościoła wobec kulturalnych, politycznych, ekonomicznych, społecznych i religijnych problemów. Święty nie ukrywa różnego rodzaju przeszkód na drodze działalności Kościoła, do których zalicza np. masonerię czy socjalizm. W ramach antropologicznych zainteresowań o. Maksymiliana Kolbe, autor książki znajduje jego troskę o kontakt z ludźmi należącymi do innych religii (judaizm czy buddyzm) bądź z ludźmi innego wyznania (protestanci czy prawosławni). Dla ułatwienia kontaktów z drugim człowiekiem św. Maksymilian Kolbe zakłada „Rycerza Niepokalnej” czy „Mały Dziennik”. Jego marzeniem było, by cały świat stał się jednym wielkim Niepokalanowem. O. Warchoł broni bohatera swojej książki przed posądzeniem go o antysemityzm.

Ciekawe zjawisko można zaobserwować tam, gdzie o. Kolbe napisał niewiele (np. o Eucharystii) albo nic (o kapłaństwie), a autor książki poświęca właśnie tym sakramentom najwięcej uwagi. Chciałoby się zapytać, czy nie są to w takim razie myśli autora? Trudno też chyba zgodzić się z dość kategorycznym stwierdzeniem o. Warchoła, że jakkolwiek technologia czy metodologia modlitwy wyklucza działanie Ducha Świętego (s. 380). Można też dostrzec drobne potknięcia językowe czy literowe, ale uwagi te nie umniejszają w niczym wysokiej wartości pracy doktorskiej. Autor pokazał, że dobrze opanował warsztat pracy naukowej; że umie postawić problem i należycie go rozwiązać, nie uciekając od krytycznych ocen tam, gdzie to było potrzebne czy wręcz konieczne, nawet w przypadku bliskiej mu przecież osoby św. Maksymiliana Kolbe.

ks. Jan Załęski, Warszawa

Jan PRZYBYŁOWSKI, *Znaczenie nowej ewangelizacji dla duszpasterstwa młodzieży, Studium pastoralne*, Wydawnictwo Archidiecezji Lubelskiej, Lublin 2001, ss. 432.

Duc in altum – „Wyplłyn na głębiej” (Łk 5,6). Tymi słowami Ojciec Święty Jan Paweł II wprowadził nas w trzecie tysiąclecie. Ów cytat biblijny niesie z sobą nowe nadzieje, nowe wyzwania i perspektywy dla Kościoła współczesnego. Jest także inspiracją do działania dla teologów. Mobilizuje do poszukiwań, które nakreślają nowe zadania stojące przed współczesnymi wyznawcami Chrystusa. Nowe milenium oraz przełom wieków sprawiają, że czyni się różnego rodzaju bilanse i plany na przyszłość. Tego typu działania są także praktykowane przez duszpasterzy. Ojciec Święty wskazuje konieczność nowej ewangelizacji, która musi zaistnieć, aby Słowo Boże mogło skutecznie dotrzeć do jak najszerszych kręgów społecznych. Naprzeciw oczekiwaniom społecznym wyszedł ks. Jan Przybyłowski, autor znakomitej pozycji książkowej pod tytułem *Znaczenie nowej ewangelizacji*

dla duszpasterstwa młodzieży. To studium pastoralne jest konkretną propozycją działań dla tych, którzy czują się odpowiedzialni za młodzież. Młode pokolenie Polaków czuje się zagubione, niezrozumiane, potrzebuje pomocy. Autor pracy, jak sam wyjaśnia, usiłuje przeprowadzić refleksję pastoralną nad możliwością odnowy i rozwoju duszpasterstwa młodzieży w korelacji z nową ewangelizacją. Jego poszukiwania pastoralne zostały przeprowadzone w oparciu o posoborową teologię i socjologiczno-psychologiczną wizję środowiska młodzieży polskiej. J. Przybyłowski porusza najważniejsze aktualne problemy duszpasterstwa młodzieży i analizuje je w świetle nowej ewangelizacji. Istnieje wiele negatywnych cech, które łatwo można zaobserwować w populacji współczesnej młodzieży polskiej. Do najbardziej charakterystycznych należą: osłabienie religijności i związanych z nią praktyk, kryzys autorytetów osobowych i moralnych, bezideowość subkultury młodzieżowej, materializm praktyczny, mała odporność na zagrożenie ze strony sekt, przejawy niekontrolowanej agresji i przemocy, słaba odporność fizyczna, psychiczna i duchowa. Te niepokojące sygnały domagają się stosownej interpretacji pastoralnej zawartej w pytaniach: Jakie nowe zadania stoją przed Kościołem? Jakie perspektywy i jakie możliwości otwiera przed młodymi ludźmi nowa ewangelizacja? Co powinno się zmienić pod wpływem nowej ewangelizacji? Tak ukierunkowana problematyka sprawia, że omawiana publikacja zyskuje na ważności i atrakcyjności. Autor niezwykle rzetelnie i wnikliwie analizuje sytuację i wskazuje konkretne możliwości działań.

Całość dysertacji poprzedzona jest bardzo konkretnym wstępem (s. 13-28), który wprawdzie jest zbyt obszerny, jednak znakomicie wprowadza w tematykę podjętych zagadnień. W rozdz. I (s. 29-114) ukazał podstawy teologiczne nowej ewangelizacji i duszpasterstwa młodzieży. W koncepcji nowej ewangelizacji znajdujemy wyjaśnienie istoty i sensu „nowości” ewangelizacji. Ta forma potrzebuje nowego ujęcia eklezjologii pastoralnej i duszpasterstwa z uwzględnieniem nowego spojrzenia na teologię pastoralną. Następnie w świetle przedstawionych korelacji nowej ewangelizacji i duszpasterstwa młodzieży wskazuje na potrzebę i jednocześnie omawia główne kierunki wychowania i formacji chrześcijańskiej młodego pokolenia Polaków. Rozdz. II (s. 115-208) o charakterze socjologicznym ukazuje przemiany w środowisku młodzieżowym, które domagają się stosownej implikacji nowej ewangelizacji. Na stan środowiska młodzieżowego mają wpływ zachodzące procesy społeczno-kulturalno-religijne. W toku wychowania umacniają się wartości, które umożliwiają zachowanie godności człowieka i humanizację życia. Rozdz. III (s. 209-290) określa dość dokładnie cele i zadania zarówno nowej ewangelizacji jak i duszpasterstwa młodzieży. Bardzo istotne jest zagadnienie autoewangelizacji i ewangelizacji wspólnotowej. W budowanie społeczności eklezjalnej włączają się wszelkie grupy, stowarzyszenia, ruchy, instytucje, gdyż mają one za wspólny cel, jakim jest dojrzałość reli-

gijna i egzystencjalna członków Kościoła, do której ma prowadzić nowa ewangelizacja. W ramach duszpasterstwa młodzieży istnieje konieczność odnowy życia religijnego w oparciu o życiowe wartości ewangeliczne i doświadczenie Kościoła. Jest to również jedno z zadań pedagogii chrześcijańskiej, która wypracowuje zasady formowania dojrzałych postaw religijno-moralnych. Ostatni rozdział (s. 291-390) dotyczy organizacji duszpasterstwa młodzieży w duchu nowej ewangelizacji. W tej nowej ewangelizacji należy wykorzystać najpierw duszpasterstwo parafialne (zwyčajne), ale przy wykorzystaniu nowych metod działania. Tego domaga się nowy człowiek, nowa sytuacja, nowy świat, nowe uwarunkowania demograficzno-społeczne. Konieczne jest budowanie też nowego duszpasterstwa ponadparafialnego – i specjalistycznego. Wszystkie struktury duszpasterskie muszą być skoordynowane, aby wspólnie przyniosły oczekiwane i zamierzone owoce. Istnieje zapotrzebowanie na duszpasterzy-apostołów i ewangelizatorów, ale przed wszystkim świadków. Tylko wtedy wszystkie zamierzenia mogą stać się efektywne. Praca ks. Jana Przybyłowskiego kończy się pewnymi paradygmatami o charakterze ewangelizacyjno-apostolskim i metodologiczno-organizacyjnym oraz konkretnymi wskazaniem dla duszpasterstwa młodzieży do realizacji w warunkach polskich.

Zakończenie (s. 391-396) można streścić w zdaniu autora: „Nowa ewangelizacja przygotowuje grunt pod odnowę Kościoła i stwarza nowe możliwości wypełnienia jego misji zbawczej we współczesnym post chrześcijańskim świecie”. Dlatego rozwój Kościoła w trzecim tysiącleciu jest bardzo ściśle związany z nową ewangelizacją, która jest zadaniem i celem dla wszystkich. W dokumentacji zawarto prawidłowy zapis bibliograficzny, z konsekwentnym podziałem na źródła i literaturę przedmiotu. Na końcu pracy zamieszczono streszczenia w językach, włoskim, angielskim i niemieckim.

Odczucie czytelnika sprowadza się do następujących wniosków: oprócz trafnie ujętego tematu i konsekwencji myślenia zauważa się istotny walor, jakim jest poprawność metodologiczna, przejrzystość treści i formy oraz staranne przygotowanie edytorskie. Zbyteczne wydają się powtórzenia pewnych zagadnień, jakie czytelnik może spotkać w różnych miejscach omawianego dzieła. Generalnie jednak należą się autorowi słowa uznania za podjęcie tak ważnego, z teologicznego i duszpasterskiego punktu widzenia, tematu. Nowa ewangelizacja jest przecież wyzwaniem dla całego Kościoła, a praca z młodzieżą i dla młodzieży nabiera wyjątkowo doniosłego znaczenia.

Omawiane studium pastoralne oprócz wartościowych implikacji teoretycznych zagadnień teologicznych zawiera wiele praktycznych rozwiązań, które mogą być z powodzeniem wykorzystane w bezpośredniej posłudze religijnej. Młodzież bowiem wymaga wyjątkowej troski, gdyż od właściwej formacji zależy ich przyszłość zarówno w wymiarze indywidualnym jak i społecznym.

Duc in altum – „Wyplłyn na głębię”. Nowa ewangelizacja jest praktyczną realizacją tych słów Chrystusa. Dlatego książka ks. Jana Przybyłowskiego jest godna zalecenia wszystkim teologom i duszpasterzom.

ks. Andrzej Blewiński, Łódź

Ks. Zbigniew KIERNIKOWSKI i in. (red.), *Papieski Instytut Polski w Rzymie – Pontificium Institutum Ecclesiasticum Polonorum in Urbe. Historia i współczesność, tom 3. Symposium 1996*, Rzym 2001, ss. 348.

Papieski Instytut Polski, mieszczący się przy via Pietro Cavallini 38 w Rzymie, to placówka bardzo zasłużona dla Kościoła katolickiego w Polsce i na świecie. Założony w 1909 r. przez bp. błog. Józefa Sebastiana Pelczara, stał się domem i przystanią dla setek polskich kapłanów studiujących na różnych uczelniach rzymskich i pracujących w watykańskich dykasteriach. Mogłem i ja doświadczyć tego przywileju i jego pożytków, mieszkając w Instytucie w latach 1978-1983, podczas gdy rektorem był ks. inf. Franciszek Mączyński. Od 1987 r. tę odpowiedzialną funkcję pełni ks. Zbigniew Kiernikowski, kapłan archidiecezji gnieźnieńskiej, absolwent Biblicum, zaś w latach 1972-1980 mieszkaniec tegoż Instytutu.

Zostawszy rektorem, ks. Z. Kiernikowski przeprowadził zakrojone na bardzo szeroką skalę prace remontowo-budowlane, dzięki którym placówka może przyjąć dwukrotnie więcej studentów niż poprzednio. Dołożył wielu starań, aby stworzyć studentom jeszcze lepsze warunki bytowe i materialne, a także poszukać nowych form ich formacji duchowo-intelektualnej. Gdy polepszyły się warunki lokalowe, rozpoczął organizowanie sympozjów naukowych. Równocześnie sporo pisał i publikował, wykładając także bibliustykę na rzymskich uczelniach. W 2001 r. na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie uzyskał habilitację w zakresie nauk biblijnych. Wraz z utworzeniem jesienią tegoż roku Wydziału Teologicznego na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu rozpoczął i tam pracę wykładowcy, decydując się na systematyczne dojazdy z Rzymu, co bez wątpienia stanowi w dziejach akademickiej teologii polskiej swoisty precedens. Wśród jego licznych dokonań znalazło się też wydawanie tomów opatrzonych tytułem *Historia i współczesność*, przedstawiających i bilansujących dzieje oraz teraźniejszość Papieskiego Instytutu Polskiego. Pierwszy tom ukazał się w listopadzie 1996 r., drugi dokładnie cztery lata później, zaś najnowszy, trzeci, w grudniu 2001 r.

Tom otwiera (s. 11-23) artykuł *Papieski Instytut Polski w Rzymie w trudnych latach powojennych (1945-1958)*, który napisał bp Jan Kopic, profesor Uniwersytetu Opolskiego i biskup pomocniczy opolski. Tekst stanowi kontynuację artykułu